

VALTUUSTOALOITE: OSTOLASKUDATAN JULKAISEMINEN OSANA AVOINTA TOIMINTAA

Esite

Vaasan kaupunginvaltuutettu Katja Rajala esittää valtuustoaloitteen kaupungin ostolaskujen julkaisemiseksi avoimena datana.

Perustelut ja tausta

Daniel Lahti on jättänyt valtuustoaloitteen 15.12.2014 koskien ostolaskuliikenteen läpinäkyvyyttä ja aloite on käsitelty 11.2.2019 valtuustossa. Tilanne asian suhteen Vaasassa on kuitenkin ennallaan ja tarve avoimuuden lisäämiseksi ei ole poistunut. Kaupungin päätöksenteon ja toimintatapojen avoimuudella rakennetaan parempaa luottamusta ja edistetään demokratian toteutumista niin kaupungin päätöksenteossa kuin käytännön toiminnassa.

Julkisen sektorin kaiken tiedon pohjana on avoimuus. Jakamalla avoimesti tietoa tarjotaan eväitä veronmaksajien aktiivisuudelle ja lisätään heidän tietoisuuttaan julkisten varojen käytöstä ja mittasuhteista. Avoimuus parantaa kaupungin mainetta, lisää luottamusta päätöksentekoon ja virkamiesten toimintaan sekä mahdollistaa säästöjen syntyminen.

Jo yli 120 kuntaa ja muuta julkista toimijaa julkistaa vuosittain ostolaskudatansa avoimena datana joko kaupungin nettisivuilla tai muilla avoimen datan alustoilla.

Kuntaliiton suositus pohjaksi

Kuntaliiton suositukset ovat muuttuneet aikaisemmin tehdyn aloitteen käsittelyn jälkeen. Kuntaliitto on antanut kunnille ja kuntayhtymille ostolaskudatan julkistamisesta uuden ohjeen toukokuussa 2021 ([Kuntien ostolaskudatan avaamisen ohje on päivitetty | Kuntaliitto.fi](#)). Uusi ohje korvaa vuonna 2016 julkistetun ohjeen.

Suosituksen mukainen datan julkaisu mahdollistaa vertailtavuuden muihin kuntiin ja helpottaa tulkintaa. Ostolaskutietonsa julkaisseilta kunnilta on loppuvuonna 2018 tehty kysely. Kuntien perustelut ostolaskudatan julkaisulle ovat:

- Toiminnan avoimuuden lisääminen ja luottamuksen rakentuminen
- Läpinäkyvyyden lisääntyminen ja maineen parantuminen tai säilyttäminen.
- Demokratian sekä osallistavuuden vahvistuminen.
- Kilpailullisuuden edistäminen, mistä seuraa kustannussäästöä.
- Kunnan sisäisen valvonnan keino: julkaiseminen tukee sitä, että kunnan hankinnat ja rahankäyttö toteutetaan annettujen määräysten ja sovittujen sääntöjen mukaisesti. Julkaiseminen palvelee myös kunnan luottamushenkilöitä siten, että käytettävissä olisi ajantasaiset ja monipuoliset tiedot kunnan ostoista.

Esimerkiksi ostolaskutietonsa jo pitkään julkistaneet Helsingin ja Jyväskylän kaupungit näkevät tietojen avaamisen ryhtiliikkeenä kaupungin rahankäytössä. Helsingin kaupunki on arvioinut julkaisemisen tuovan 1–2 prosentin säästön kaupungin ostokuluissa. Helsingin volyymeillä tämä tarkoittaa 30–50 miljoonan euron vuosisäästöä. Loppuvuodesta 2018 tehdyn kuntajohtajille osoitetun sähköpostikyselyn vastauksista ilmenee, että tuolloin kyselyn vastaajista 45 prosenttia näki ostolaskudatan julkaisemisen tuovan hyötyä kunnalle.

Turun kaupungissa data avataan täysin, eikä joukosta ole poistettu esim. toiminimellä toimijoiden tietoja, jotka koettiin ongelmalliseksi aikaisemmassa aloitteen vastauksessa. Mikäli Vaasan kaupungin järjestelmä ei edelleenkään taivu datan muokkaamiseen, on palvelu ostettavissa kohtuullisin kustannuksin esim. Handata Oy:n kautta.

Kaupungin tulee olla kaikissa toiminnoissaan mahdollisimman avoin ja luottamusta herättävä. Ostolaskudatan avaaminen on erinomainen tapa lisätä päätöksenteon avoimuutta ja lisätä veronmaksajien luottamusta päätöksentekoa ja kaupungin toimintaa kohtaan.

Ehdotan, että Vaasan kaupunki avaa ja julkaisee ostolaskudatansa avoimena datana.

Vaasassa 13.6.2022

Katja Rajala

Katja Rajala (kok.)

Anne-Marie Viinamäki

Anne-Marie Viinamäki

[Signature]

[Signature]

[Signature]

[Signature]

[Signature]

Jeena Tuomas

[Signature]

Juha Rönkä

[Signature]

Aleksi Väinö

[Signature]

Merja Saita

[Signature]

Emine Klutim

Matias Mäkynen

[Signature]

Ida Sant